

Szilvi meg a tükör

I.

Szilvit a nappaliban lévő új tükör valahogy nem hagyta nyugodtan aludni. Hiába próbált akármi-lyen játékra, mókára vagy mesére gondolni, egyszer csak megint annál az ezüstös szépségnél kötött ki. A szülei ma hozták meg az üzletből. Állítólag mindent híven visszaad. De Szilvinek nem szabad a közelébe mennie.

– Nehogy véletlenül eltörjem. Persze! Az anyu meg az apu azonban tetszeleghetnek előtte bolondulásig.

Nem bírta tovább ezt a hosszas vergődést az ágyban. Felvette hát a pongyoláját, gyertyát gyújtott és mezítláb lelopakodott a nappaliba. Már mindenki aludt. Ennek ellenére azért csak csendben osont, mint a gondolat. Végre a tükör előtt találta magát. A gyertyatartót a földre helyezte, megigazította a haját, és kíváncsisággal telve nézegette magát. A szépséges kislány helyett egy csöppnyi ördögi lény vigyorgott rá. Dühében és csalódottságában nekiment. Egész erejéből belecsapott az üvegbe, amely őt teljesen eltorzította. Ugyanakkor a mögötte lévő vásznat is átszakította. Rádöbrent, hogy tönkretette apja legkedvesebb képét. Ijedtsége még nagyobb lett, mivel megszegte szülei tilalmát, és helyrehozhatatlan kárt okozott. Rémülten szaladt ki a házból. A szűk kis utca kövezetére érve mintha minden rossz elpárolgott volna belőle. A szívében leírhatatlan gyöngédséget érzett. Tekintete a közeli kőlépcsőkre esett. Mindig is szeretett volna fölmenni rajtuk. Nem tévovázott sokat, szaladni kezdett. Nem is érzékelte a márvány felületének hűvösségét. Ellenkezőleg, szabadnak érezte magát, mint soha annak előtte. Minden lépte új erőt adott neki. Ahogy ebből a repdeső hangulatból kissé felocsúdott, a város egyik omladozó házának sarkán találta magát. Csak most vette észre, hogy a gyufát még mindig a markában szorongatja. S akkor egy ismeretlen fiú megrázta. Önfelédtt örömmel kiáltott fel:

– Te élsz! Nagyszerű! Mindenki azt mondta, hogy megfagyttál.

Még egyszer átölelte Szilvit, aztán szaladt tovább, és egyre azt kiabálta:

– Él! A gyufaárus lányka él!

– Különös – álmélkodott Szilvi. Az utca népe furcsa ruházatban volt, kalapjuk és hajviseletük is más. A képes meséskönyvek alakjaira emlékeztek. Nem tudta, hogy valami film forgatásán van-e, vagy valaki a bolondját járattja vele. Közben a gyufát a pongyola zsebébe csúsztatta.

Az előbbi kérdéseket válasz nélkül hagyva ballagott tovább. Bár sokszor járt szüleivel a városban, ebbe a negyedbe még nem vitték el. A házak szokatlan formában épültek, sőt némelyik nevetésesnek tűnt.

– Ha ezek az emberek mulatságból élnek itt, nagyon vidámak lehetnek. S ha netán véletlenül hozzánk tévednének, a megváltozott helyzet látán megpukkadnának a nevetéstől.

A hosszú utca végén akaratlanul a lábára pillantott. Ezüstcsizma volt rajta. Jobb kézzel a pongyola zsebébe akart nyúlni, hát ahelyett most selyempalást volt rajta.

– Alighanem alszom – dűnnyögte magában. Meg akarta fogni a kövezetet, hogy meggyőződjék róla.

– Ha puha lesz, akkor az bizonyára az ágya.

Lehajolt hát, s akkor egy férfi hangját hallotta:

– Kislány, elvesztett valamit?

– A tükröt – felelte és felegyenesedett. Egy idősebb urat látott maga előtt. Kedves varázslónak látszott. A kabátján kék csillagok, sűrű fehér szakáll, a kezében vaskos könyv. Majdnem megijedt, mint ahogy a boszorkánytól illik, de a férfi meleg tekintete és a szívének megmagyarázhatatlan sugallata bizalmat gerjesztett benne. Eszébe jutott, amit az előbb mondott. Mindjárt kijavította magát:

– Nem tükröt keresek én, hanem a kis idegen képét. Az apámét eltörtem. Most félek hazamenni.

Eközben állandóan az volt az érzése, hogy ez a varázsló mindenről tud. Kedves tekintete fölbátorította.

– Tudna rajtam segíteni? Legalább tanácsot adni?

Az öreg varázsló kinyitotta könyvét, rövid ideig lapozott benne, végül hangosan olvasni kezdte:

– Semmi sem juthat olyan messzire, hogy ne kezdené keresni a visszavezető utat.

Szilvire nézett, majd folytatta:

– Ha tehát új képet keresel, bizonyára találsz is.

Egyszerű szavak. Neki pontosan ezekre volt szüksége. Behunyta a szemét. Amikor aztán ismét maga elé nézett, az ismeretlen varázslónak nyoma veszett. Előtte is, mögötte is üres volt az utca.

II.

Alkonyodott, elcsendesedett a csalogány, meg a lány szellő is elült. Szilvi még mindig egyedül volt. Valami azonban mégis csak maradt a kedves varázsló után. További, halványan megvilágított lépcsőket pillantott meg. Ösztönösen el is indult rajtuk. Hamarosan üde zöld rétre ért. A napfény csaknem elvakította. Tenyerével takarta el a szemét. Ahogy megszűnt a szédülése, csodálatos kép tárult elé. Jobb felől őzike legelészett két gidájával. Bal felől meg egymás mögött állt

öregapó, öreganyó, a kutya, a macska meg az egér. Az elől álló öregapó szorosán markolta egy répa levelét, a többiek meg húzták nagy erőlködéssel vele együtt. Minden erőfeszítésük ellenére sem mozdult meg a répa. A legjobban erőlködő egérke megpillantotta Szilvit és rászólt:

– Segítenél nekünk kihúzni ezt az otromba répát?

– Hát ez is valami? – így Szilvi. S azzal gyöngéden megfogta a sor végén lévő egérkét, és aztán ugyanolyan gyöngéden megrántotta. Erre a répa kifordult a helyéből. Az öregapó, az öreganyó, a kutya meg a macska szóhoz sem jutottak az ámulattól. Álmélkodó tekintetükkel csak most

kos röptük annyira lekötötte figyelmét, hogy észre sem vette a köztük és közte lévő különbséget. Lélekben pillangó volt, és jó szívet vitt az embereknek. Fecskeként a tavasz érkezését jelentette mindenkinek. Gólyaszárnya varázslatos valaminek a születését hozta hírül a világnak. Hanem kis idő múltán ismét a kicsi Szilvi óhajtott lenni. A fellegek közti élmények után gyerekszemmel látta a világot. Voltaképpen ugyanolyan volt az, de a gyönyörű élmények után még szebbnek látta. Tovább ballagott hát a mezei úton. A domb nyergében tarka macskát látott menni maga előtt. Mögötte meg kis kutyus kullogott. Csak most vette észre, hogy hozzá társultak. Mégis olyan természetesnek tűnt, mint-

ha kezdettől fogva vele lettek volna. A lábán magas szárú, kényelmes csizma volt, testén könnyű kabát. Már nem is foglalkoztatta ez az újabb változás. Állatkáinak társaságában jó hangulatban szemlélte a völgyben elé táruló tájat. Nagy, kőfallal körülvett város terült el előtte. Ahogy tovább nézelődött, egy tavat is látott, amely az otthoni ezüstös tükört juttatta eszébe. Meg a széttört képet.

Farkas Viktória illusztrációja

vették észre a csodatevő Szilvit. Egyetlen rántással elég erőt adott nekik. Szilvi csak rájuk mosolygott, és ment tovább. A rét végén újabb úton indult tovább. Néhány lépés után érdekes kútra lelt. Bár zavaros víz volt benne, néhány méterrel alatta tiszta vizű forrás bugyogott. Nem tudta felfogni, hogyan lehetséges ez. Úgy érezte, a kedves varázsló műve lehet. Ha ismét találkozik vele, biztosan elmagyarázza neki.

III.

A jól végzett munka tudatával és a forrás tiszta vizétől felfrissülve egy újabb rétre ért. Eddig ugyan nem látott semmit, de belül úgy érezte, nyüzsgő itt az élet. Nemsokára tarka lepkék csoportjára, néhány golyára és fecskére lett figyelmes. Légies játé-

– Lehet, hogy éppen itt találok majd hasonlót – gondolta.

A kutya meg a macska azonban csak mentek tovább. Szilvi még egy pillantást vetett a tájra, és elindult utánuk.

IV.

A város kapujában páncélos örök álltak. Az utasoknak egy aranydukátot kellett fizetniük, csak úgy mehettek be a városba. Szilvinek nem volt egy krajcárja sem, így hát szomorú képpel búcsúzott a várostól. Látta ezt a kutya meg a macska. Egymásra néztek. Aztán nekiestek az öröknek. A kutya hangos csaholással ugrált körülöttük, mintha szét akarná tépni őket. Addig-addig dühítették, kergették körbe-körbe a páncélos örököt,

míg szédültükben a földre nem estek. Mire feltá-
páskodtak, ők hárman már a városban voltak.
Együtt csodálták a karácsonyi kirakatokat, a
százféle színben pompázó karácsonyfákat, a leg-
szébb betlehemeseket és az illatozó kalácsokat. A
sokféle finomság látványától elfáradva megálltak
a piac szélén, közvetlenül egy édességeket kínáló
árus mellett. Szilvi nem bírta türtőztetni magát,
hát lopva letört egy darabkát a nagy mézeskalács
házikó falából. Ahogy beleharapott, nyomban
szétolvadt a szájában. Megint tört belőle, aztán
megint, míg az öreg, rút képű boszorkány el nem
kapta és be nem vonszolta a még öregebb és még
rútabb szobájába.

– Ki engedte meg, hogy tönkretedd a házam? –
mordult rá mérgesen

Bár Szilvit az egyik kedvelt meséjére emlékez-
tette, nem volt éppen rózsás kedvében. Főleg
amikor az aszott boszorkány a kamrába zárta.
Mire észhez tért a boszorkánnyal való találkozás-
ból, reggel lett. Az első napsugarak simogatására
ébredt. Egy mézeskalács szív maradványával a
markában az üres piactéren találta magát.

V.

Tovább haladva a lépcsőkön a tenger partjára
jutott. Koranyár volt, az égbolt tisztán, kéken
ragyogott. Arra sem volt ideje, hogy megcsodálja
a hatalmas víz nyugodt felszínét, a sirálycsapat
kavargását, a delfinek játékát, ünneplőbe öltö-
zött férfiak sora jelent meg mellette. Közülük a
legcsinosabbik gyengéden kézen fogta és a többi-
ek elé vezette:

– Bemutatom nektek a menyasszonyomat. Azt
ugyan nem tudom, mi a neve, mert néma. De a
legszebb a legszebbek között.

Szilvi szólni akart, kérdezni sokfélét, de a leg-
nagyobb meglepetésére egy hang sem jött ki a
torkán.

– Azt hiszem, eddig minden csupán álom –
gondolta. – Tán valóban néma vagyok, s ez a le-
gény hamarosan a férjem lesz.

Jobban szemügyre vette. Különösen szép szál
legény volt.

– Jobb férjem nem is lehetne – gondolta. – Ha
nem vesztettem volna el a hangom, az előbbi
meglepetésemben biztosan tiltakoztam volna.
Tényleg kár lett volna.

Amint így örvendezett, az újdonsült vőlegény
hirtelen elengedte a kezét és egy szembejövő
aranyruhás ismeretlen nő elé szaladt. Megölelték
és megcsókolták egymást. Aztán a Szilvi vőlegé-
nye fogta és elvonult vele. Még hallotta, amint
annak a nőnek mondja:

– Nagyon hálás vagyok neked. Ha nem jöttél
volna, biztosan magába szédít az a néma fruska.

A sértődött és felháborodott Szilvi utánuk kiáltott:

– Én csak tíz percet éltem veled, de az is pokol
volt! Hallod?!

Váratlanul összerezett. Néhány villanás után
kinyitotta a szemét. Az ismerős varázsló állt mel-
lette. Ahogy jobban magához tért, a varázsló mo-
solygós arca még inkább derültebb lett.

– Mondtam neked, hogy ezen a világon semmi
sem mehet olyan messzire, hogy ne lenne onnan
visszaút.

– Nem értem.

– Amikor széttörted apád képét, megszűntél
kis Szilvia lenni.

– S mit jelentenek ezek a mesék, amiket át-
élek?

– Ezek a te útjaid. De többet nem mondhatok
neked, mert többet én sem tudok.

– Ha egy ilyen okos varázsló nem tud tanácsot
adni, hát ki más?

– Te magad.

VI.

Az ódon város keskeny utcáin ismerős hangok
ütötték meg a fülét. Arra vette hát az irányt. Egy
nagy fehér villa előtt egy maga korabeli kislányt
látott. Ez a lányka egy rakásnyi tükörből kezébe
vett egyet és kérdezte: „Tükröm, tükröm, ki a
legszebb a világon?” – majd belenézett és kéje-
sen összetörte. Szilvi kis ideig tanácstalanul néz-
te. Ezt a viselkedést sehogy sem tudta megérteni.
Végül így szólt hozzá:

– Sok könyvet elolvastam, sok mesét átéltem,
de ilyen csodabogarat, mint te vagy, még nem
láttam. Kérdezel valamit a tükörtől, de a válasza
nem vársz, hanem összetörod. Ezt nem értem.

A lányka meglepetten nézett Szilvire, aztán
felvett két tükröt a rakásból, gyorsan összetörte
és nagy nevetésbe tört ki.

– Szemrebbenés nélkül összetörod valameny-
nyit.

– Még mindig nem értem.

– Látom, hogy még sokat kell tanulnod, ha
hatni akarsz a társaságra – vigyorogta el magát.
– Előbb azonban mindegyiket illendően megkér-
dezem, hogy az emberek ne hogy nevetlennek
tartsanak.

– De miért törod aztán össze a tükröt?

– Ki tudja, mit képes mondani neked, ki tud-
ja, hányadik lehetek a szépek között. Sokan va-
gyunk a világon. Nem kockáztatok.

Szilvit ez a magyarázkodás jobban megdöb-
bentette, mint a tenger hercegének árulása. Is-
mét gondolataiba mélyedt.

– Ez a kislány összetöri a tükröket, mert nem
akarja tudni, vajon ő a legszebb a világon. Én meg
összetörtem a képet, mert nem tudhattam meg.

Mindenáron segíteni akart az ifjú hölgynek,
meg akarta óvni a tévelygésektől, amiknek ő ál-

dozatul esett. Elmesélte hát a lánykának történetét. Az egy ideig figyelmesen hallgatta, de hamar elmúltott érdeklődése.

– Velem ilyesmi nem eshet meg – mondta.

Szilvi szeretett volna még valamit mondani, de aztán eszébe jutott, hogy maga sem szereti, ha ki akarják oktatni, s mégis milyen butaságokat követ el.

– Legalább valami ajándékot adok neki – gondolta.

Ahogy megfordult, a lányka mellett a hűtlen tengeri herceget pillantotta meg. A kezét fogta, és az elegánsan öltözött urakkal közölte ismert szavait:

– Bemutatom újabb menyasszonyomat, azt ugyan nem tudom, hogy hívják, de legszebb a legszebbek között.

A lánykán látszott, hogy – mint Szilvi is – nem tudott megszólalni.

– Elég. Ezt már nem akarom újra átélni – vilant át az agyán.

VII.

Élvezte az élet örömeit. Gyönyörködött a kék égbolt látványában, hallgatta a csalogányok trillázó énekét. Örült, amint a nyári szellő simogatja. Aztán az ilyen kellemes, hosszú percekig tartó mulatság után hirtelen elindult. Izgatottan várta, mi érdekeset hoz még az útja. Akaratlanul is az volt az érzése, mintha szüntelenül olyan történetek esnének meg vele, amiket olvasott vagy hallott. Csak ha az apjára gondolt, jutott eszébe a valóság. A kíváncsiság azonban nem hagyta el. A következő város főutcáján egy képkeretekkel teli kirakatra lett figyelmes.

– Tán itt lesz az enyém is. Vagy... legalább... eligazítanak, hogy merre... – gondolta és bement az üzletbe. Tényleg csak keretek voltak benne, de sehol egy eladó. Az áruk között bolyongva az egyik aranyozott keretben önmagát látta.

– Tükör!

Közelebb lépett és megigazította a haját. A tükörben lévő Szilvi is ugyanazt tette. Elmosolyodott. A tükörbéli Szilvi is. Ahogy megfogta az orrát, a tükörbéli mása kinyújtotta a karját és a tényleges Szilvit fülön fogta.

– Hát ez meg mit jelent? A tükrök nem szoktak így viselkedni.

A hú mása előbb félrehúzódott, aztán hozzá lépett. Szilvi csak most vette észre, hogy üres ráma áll előtte. A hozzá hasonló lányka megszólalt:

– Azt hittem, hogy te ezt mindjárt észrevetted.

Szilvi elmosolyodott. Az újdonsült barátnője érdekes esetet mesélt el neki. Nem is olyan régen volt nekik egy rút kiskacsájuk. A családtagok is, meg az iskolában is kedves kacsájának csúfsága miatt sokan sértegették. A lányka végül nem bír-

ta ezt tovább, a kis kedvencet elűzte a háztól. Később megbánta, és a keresésére indult. Már néhány hete bolyong a világban, de a rút kiskacsának nyoma veszett.

Szilvi már oly sokszor olvasta ezt a mesét! Elmosolyodott, és elmagyarázta a lánykának, hogy a rút kiskacsát már biztosan nem találja meg, időközben gyönyörű hattyú lett belőle.

VIII.

Egy kéményseprő jött szembe Szilvivel. Nagyanya babonája jutott az eszébe és elmosolyodott. A nagyanya ilyen esetben ugyanis megfogta a gombját, hogy szerencséje legyen. A kéményseprő már elhaladt mellette, amikor újra megjelent előtte az arca.

– Ugyan honnan olyan ismerős? Azok a szemek, a haja, a kedves arckifejezése... Hát persze! Hát ez az a fiú a képen!

Megfordult, de az már a domb tetején járt. Utána szaladt.

– Ha ő az, biztosan megmondja a művész nevét, aki lerajzolta.

Bár teljes erejéből szaladt, ahogy felért a dombra, senkit sem talált ott. Csak egy kis tavacsskát látott egyetlen fehér hattyúval, meg a kutyát, a macskát, a rút kiskacsát és a szürke egérkét. Odament hozzájuk. Útközben önkéntelen mozdulattal felvette a gyufás skatulyát. Csak akkor tudatosította tettét, amikor a kabátja zsebébe tette. Ahogy a tóhoz ért, fölé hajolt. Nem győzte csodálni arcvonásait. Sokkal szebb volt az arca, mint amilyenre emlékezett. Mintha a mezei virágok minden pompája, a felhők könnyedsége, a nyári égbolt tisztasága és minden jó ember gyöngédsége, akikkel csak találkozott, mintha mindez tükröződne benne. Olyan valaki után vágyakozott, aki mindezt megmagyarázná neki. Könnyed tekintettel oldalra nézett. Hát a már jól ismert varázslót látta maga mellett.

– Az az érzésem, hogy éppen megtaláltad elvesztett képmásodat – mondta neki. – Azt hiszem, a jövőben már nem fogsz félni saját arcodtól, és helyette a legrútabb emberek képét látni benne.

– Azt hiszem, hogy már nem – gondolta Szilvi és kinyitotta a szemét. Gyertyatartóval a kezében ott állt az új ezüstös tükör előtt. Az apja képe meg sértetlenül feküdt a lábánál.

(Vércse Miklós fordítása)

Mesekönyvrészlet, illusztrátor: Farkas Viktória; a könyv 2016 júniusában jelent meg A4-es méretben, színes képekkel, keménytáblás borítóval, *Szilvi bolyongásai* címmel, a Muravidék Baráti kör Kulturális Egyesület gondozásában. A könyv címét adó mese az EVID 2015/4-ben olvasható.